

НІЖИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИКОЛИ ГОГОЛЯ

КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ, ПОЧАТКОВОЇ
ОСВІТИ, ПСИХОЛОГІЇ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ

МОЗАЇКА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Збірник
наукових праць

Випуск 2

2025

Міністерство освіти і науки України
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Факультет педагогіки, психології, соціальної роботи та мистецтв
Кафедра педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту

МОЗАЇКА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

Випуск 2

Ніжин – 2025

УДК 373.3(082)

М 74

Рекомендовано Вченою радою

Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (НДУ ім. М. Гоголя)

Протокол № 10 від 27.03.2025 р.

Редакційна колегія:

Білоусова Н. В. – кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту НДУ ім. Миколи Гоголя;

Вдовенко І. С. – доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту НДУ ім. Миколи Гоголя;

Лосєва Н. М. – докторка педагогічних наук, професорка, завідувачка кафедри педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту НДУ ім. Миколи Гоголя;

Філоненко О. С. – кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту НДУ ім. Миколи Гоголя.

М 74 Мозаїка початкової освіти. Збірник наукових праць за матеріалами II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасна початкова освіта: погляди молодих дослідників», 23.04.25, м. Ніжин. Випуск 2. / за заг. ред. Білоусової Н. В., Філоненко О. С. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2025. – 343 с.

У збірнику друкуються тези наукового характеру та дискусійні публікації з професійної тематики, у яких відображені результати роздумів, міркувань, наукових пошуків здобувачів вищої освіти, присвячені дослідженню актуальних проблем змісту початкової освіти.

Збірник видано в авторській редакції мовою оригіналу. За точність викладеного матеріалу, достовірність фактів, цитат, власних імен, посилань на джерела та інших відомостей відповідають автори публікацій.

УДК 373.3(082)

© Н. В. Білоусова, О. С. Філоненко, укладання, 2025

© НДУ ім. М. Гоголя, 2025

ЗМІСТ

Андрєєва О. В. Дидактична гра як засіб формування морфологічних умінь і навичок здобувачів початкової освіти (на прикладі вивчення теми «Іменник»).....	10
Антипова Ю. Д. Особливості психологічної підготовки майбутніх педагогів до роботи з сучасними дітьми	14
Антюшко П. О. Використання інтерактивних платформ у курсі «Я досліджую світ» у початковій освіті.....	17
Беженар А. В. Ціннісне ставлення молодших школярів до сім'ї-родини: ресурси інтерактивних форм партнерства школи і батьків.....	19
Безкоровайний І. В. Техніки розвитку уяви та фантазії у процесі навчання в початковій школі.....	23
Бершадська К. Ю. Роль учителя в організації компетентнісного навчання у початковій школі.....	27
Боброва К. І. Особливості застосування змішаного навчання.....	31
Богдан М. Д. Формування громадянської компетентності учнів початкових класів засобами проектної діяльності	34
Брицький О. В. Професійне виховання майбутніх учителів початкової школи в контексті академічної добропорядності.....	38
Бугаєва М. Ю. Цифрові додатки у навчанні: користь для розвитку інноваційних компетентностей школярів	41
Буднікова Є. О. STEM-освіта у початковій школі: досвід упровадження.....	45
Буракова А. І. Комбінування традиційних і сучасних методик у навчанні інтегрованого курсу «Я досліджую світ» на засадах компетентнісного підходу.....	48
Буряк С. В. Мультимедіа як важливий інструмент розвитку мовлення учнів початкової школи	52
Василенко Н. А. Стимулювання зацікавленості учнів 1–2 класів до навчання дизайну та технологій в контексті stem-підходу	56

Васильченко К. С. Академічна культура молодших школярів: теоретичний аспект.....	58
Ведмідь В. Р. Проектна діяльність як спосіб соціалізації дітей з особливими освітніми потребами.....	61
Вільковська А. В. Підходи до визначення сенсорних умінь учнів молодшого шкільного віку.....	64
Воробйова А. І. Ефективність використання віртуальних екскурсій на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ»	69
Гмиза А. А. Формування медіаграмотності в учнів початкових класів на уроках літературного читання.....	73
Горкун У. С. Застосування методики «Нумікон» на уроках математики в початкових класах з учнями з особливими освітніми потребами (інтелектуальні порушення)	77
Гулакова А. О. Дитиноцентризм у сучасній початковій школі.....	80
Дарієнко Д. С. Візуальне оформлення навчального контенту та освітнього простору як засіб розвитку творчого потенціалу молодших школярів у дистанційній освіті	83
Дерик Л. Є. Творчий розвиток молодших школярів через онлайн-застосунки..	86
Дідківська А. Д. Технології розвитку критичного мислення учнів початкових класів на уроках математики	89
Дорога А. О. Формування природничої компетентності на уроках «Я досліджую світ» у початкових класах.....	96
Зеленська Д. О., Кравченко М. С., Олійник А. О. Розвиток полікультурної компетентності майбутнього вчителя НУШ.....	100
Колпачова Д. Ю., Куцовол Я. О. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до роботи в НУШ	105
Колпачова Д. Ю., Куцовол Я. О. Формування творчих здібностей учнів початкових класів у сучасному освітньому просторі	110
Кононенко М. О. Роль моделювання та наочності у навчанні розв'язування задач	114

Коноплій Є. С. Освіта нового покоління: сучасні тренди у початковій школі..	117
Костікова О. В. Розвиток творчого потенціалу учнів початкової школи.....	122
Котенко І. Д. Інструменти неформальної освіти в підготовці майбутніх учителів початкових класів.....	125
Кочубей К. В. Роль медіа компетентності у освітньому процесі Нової української школи.....	128
Красний Д. М. Академічна доброчесність як основа успішної виховної роботи з класним колективом.....	132
Кришталь Р. О. Сучасні технології навчання у підготовці вчителя початкових класів до роботи в НУШ	135
Кудрявцев Б. С. Використання доповненої та віртуальної реальності в початковій школі.....	139
Кулик С. І. Використання кейс-методу в освітньому процесі початкової школи.....	143
Левченко В. В. Використання інтерактивних вправ у процесі формування навичок культури спілкування в молодших школярів на уроках української мови.....	145
Лонська І. О. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до Нової української школи.....	149
Мирончук К. С. Ознайомлення учнів з тваринним світом на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».....	154
Москаленко Є. С. Теоретичний аспект проблеми використання інтегрованих уроків у процесі навчання у молодшій школі	157
Носик Ю. С. Педагогіка партнерства як чинник успішної навчальної діяльності учнів початкової школи в умовах воєнного стану	161
Носулько К. В. Особливості використання ігрових технологій для розвитку математичної компетентності здобувачів початкової освіти	165
Олексієнко А. В. Руханка як метод профілактики втоми і стресу під час освітнього процесу.....	169

Онишко М. І. Розвиток творчого потенціалу учнів початкової школи за допомогою інтерактивних методів.....	176
Пантелієнко А. О. Педагогічний потенціал сюжетно-рольових ігор на уроках у початковій школі.....	180
Панченко А. С. Творчий підхід у викладанні природничих дисциплін: як зацікавити учнів до вивчення природи.....	183
Пата Д. Ю. Формування соціальної та громадянської компетентностей у початковій школі.....	187
Пельтек Х. С. Формування громадянської позиції та патріотичних почуттів у дітей молодшого шкільного віку: ресурси проектної діяльності	190
Пеєва С. Г. Розвиток творчого потенціалу молодших школярів в умовах інклюзивного навчання	194
Повидаш М. П. Історія розвитку педагогіки творчості, як передумова становлення творчої особистості педагога	198
Поліщук К. В. Формування у молодших школярів поваги до історії, культури та традицій українського народу засобами художніх текстів.....	201
Проскура С. А. Розвиток соціальних навичок у молодших школярів	204
Проха А. Г. Ігрові технології в інклюзивному навчанні молодших школярів...209	
Пташнік М. О. Шляхи застосування діяльнісного підходу на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».....	212
Пурей А. М., Рижикова Д. М., Дранова М. С. Формування мовно-комунікативної компетентності учнів сучасної початкової школи	216
Раковська О. Г. Медіапродукти як невід'ємна складова інтегрованого курсу «ЯДС» у початковій школі	222
Редька К. В. Формувальне оцінювання як інструмент компетентнісного навчання у початковій школі.....	226
Рула І. О. Особливості розвитку творчих здібностей учнів початкової школи на уроках української мови	229
Садовніча В. А. Формування критичного мислення молодших школярів у процесі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ»	233

Самишина П. Р. Розвиток емоційного інтелекту учнів початкових класів у освітньому процесі закладу загальної середньої освіти.....	236
Скрипка С. С. Формування ключових компетентностей учнів початкової школи: теорія та практика.....	240
Слободянюк А. Ю. Інтегровані уроки як засіб формування ключових компетентностей учнів початкових класів	244
Смоленко Т. В. Формування здоров'язбережувальної компетентності в учнів 3 класу засобами українських народних традицій	248
Сосновська А. О. Дефініція «компетентнісний підхід» у сучасній початковій освіті	251
Стрілець А. М., Стрілець В. П. Використання засобів штучного інтелекту в освітньому процесі початкової школи: можливості, виклики та перспективи у змішаному навчанні	255
Струшко К. О. Використання методу «Асоціативний куш» для формування критичного мислення на уроках ЯДС 3-4 класи	259
Тачаєва Е. І. Адаптація дидактичних ігор для дітей з особливими освітніми потребами.....	263
Ткаченко Н. П. Ігрові технології навчання як засіб формування ключових компетентностей молодших школярів	267
Товстопят М. В. Інтеграція Lego-конструювання в освітній процес початкової школи в рамках курсу «Я досліджую світ»	271
Токар І. С. Розвиток креативності учнів початкових класів.....	275
Толкачова П. Є. Формування медіаграмотності молодших школярів у цифрову епоху.....	278
Толкачова П. Є. Компетентнісний підхід у викладанні предмета «Я досліджую світ» у початковій школі.....	282
Тюпа Ю. В. Поняття нейромоторної готовності та її роль у навчанні молодших школярів.....	286
Федорченко А. О. Моральний розвиток молодшого школяра в контексті сімейного виховання	289

Фесюн Я. М. Формування моральних цінностей молодших школярів у процесі проєктної діяльності.....	293
Чайка В. В. Особливості використання штучного інтелекту для створення інтерактивних математичних завдань у початковій школі.....	296
Чжан Цзюнь Проєктувальна компетентність майбутнього вчителя: теоретичні та методологічні основи.....	300
Черняк Л. О. Штучний інтелект у підготовці вчителів: перспективи, виклики, етичні норми та вплив на розвиток креативності й критичного мислення.....	304
Швед О. О. Особливості розвитку soft skills у здобувачів початкової освіти...309	
Шведова В. О. Роль інтегрованого курсу «Мистецтво» у розвитку самостійності молодших школярів	312
Шибецька С. А. Критичне мислення як інструмент боротьби з маніпуляціями в медіапросторі	316
Шишкова Ж. Г. Розвиток творчого потенціалу учнів початкової школи	323
Якимчук О. В. Формування математичної компетентності учнів початкових класів на уроках математики засобами інтерактивних технологій	327
Chen Rui Digital platforms for developing physical culture during the COVID-19 pandemic in the PRC.....	332
Zou Ruowei Conditions and principles of forming research competence of future educational managers.....	335
Зінченко В. В. Особливості організації самостійної роботи в освітньому процесі початкової школи.....	340

Список використаних джерел:

1. Докучина Т.О. Індивідуальний підхід до проведення дидактичних ігор з дітьми з особливими освітніми потребами. Актуальні питання корекційної освіти (*педагогічні науки*.) Випуск № 9. 2017. URL: https://aqce.com.ua/vipusk-n9-2017/dokuchina-to-individualnij-pidhid-do-provedennja-didaktichnih-igor.html?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 27.03.2025).
2. Калініна Т.С., Яцинік А.В. Особливості використання дидактичних ігор у формуванні мовленнєвої компетентності дошкільників з особливими освітніми потребами. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка : Педагогічні науки*. 2023. № 1 (355), лютий. С. 115-121.
3. Філоненко О.С., Гордієнко Т.В. Урахування індивідуальних особливостей учнів з особливими освітніми потребами в освітньому процесі початкової школи. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / редкол.: А.В. Сущенко (голов. ред.) та ін.. Запоріжжя : КПУ, 2021. Вип 77. Т. 2. С. 54-58.*

Ткаченко Н. П., здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти ОПШ Початкова освіта Бердянського державного педагогічного університету
Науковий керівник: **Фатянова Т. О.**, асистентка кафедри початкової освіти Бердянського державного педагогічного університету

ІГРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

В умовах реалізації концепції Нової української школи особливої уваги набуває необхідність постійного оновлення дидактичних і методичних ресурсів, а також впровадження інноваційних підходів до організації освітнього процесу в початковій школі. Це зумовлює актуальність пошуку таких форм і методів навчання, які стимулюють активну, самостійну та продуктивну пізнавальну діяльність учнів. Одним із ефективних засобів досягнення цієї мети є застосування ігрових технологій, що забезпечують засвоєння різноманітних

способів діяльності та сприяють підвищенню якості організації освітнього процесу в початкових класах.

Питання застосування ігрових технологій навчання розглядалося у працях Д. Хаймс, Л. Бахман, Б. Рунде, У. Каннінг, В. Сейд та інших. Науковці П. Дячук, Л. Перфільєва, О. Ломака, М. Марко розглядали ігрові технології як засіб формування ключових компетентностей молодших школярів. Т. Полонська аналізувала можливості ігрової діяльності для формування компетентностей під час уроків іноземної мови. Дослідження цих вчених підтверджують важливість інтеграції ігрових методик в освітній процес для забезпечення комплексного розвитку учнів, формування їхніх соціальних, пізнавальних та емоційних компетентностей.

На думку М. Марко, ігрова діяльність має розглядатися як самостійна педагогічна цінність, що створює сприятливі умови для виявлення та розвитку знань, умінь, здібностей і інтересів кожної дитини. Гнучкість змістового наповнення дидактичних ігор дозволяє педагогові регулювати їхню складність відповідно до рівня навчальних досягнень учнів, формуючи для них зону найближчого розвитку [2].

Особливої уваги потребує поєднання гри та навчання у перші роки шкільного життя (1–2 класи). Як зазначає Т. Полонська, саме в цей період відбувається плавний перехід провідної діяльності дитини від ігрової до навчальної. Збереження спадковості з дошкільним віком є важливим чинником для забезпечення ефективного навчання та розвитку молодших школярів [3].

Науковці підкреслюють значущість ігрових технологій у створенні сприятливого соціального середовища в класі. Такі технології сприяють встановленню партнерських взаємин, розвитку дружби та позитивної атмосфери в учнівському колективі. Зокрема М. Марко стверджує, що відчуття свободи, взаємна підтримка й готовність прийти на допомогу однокласнику зміцнюють взаєморозуміння між учасниками гри. Окрім цього, навчально-ігровий підхід дозволяє зменшити домінування вчителя, забезпечуючи рівність усіх учасників

освітнього процесу, що, у свою чергу, сприяє накопиченню різноманітного соціального досвіду, зокрема у взаємодії дітей із дорослими [2].

Як зазначають П. Дячук, Л. Перфільєва та О. Ломака, гра відкриває дитині можливість вийти за межі буденності, сприяє подоланню внутрішніх бар'єрів, страхів і невпевненості у собі. Завдяки ігровій діяльності дитина може проявити свій потенціал, водночас набуваючи важливих соціальних навичок – співпрацювати, дружити, розуміти та підтримувати інших [1]. Ігрові технології навчання передбачають використання різноманітних ігор та ігрових методів в освітньому процесі. Це можуть бути дидактичні, рольові ігри, віртуальні екскурсії, інтерактивні вправи тощо. Вони дозволяють учням активно залучатися до навчання, отримувати досвід розв'язання різноманітних задач у вигляді гри, що значно підвищує мотивацію.

Сучасна школа має на меті виховати компетентну особистість, здатну ефективно діяти у навчальних, життєвих і майбутніх професійних ситуаціях. На сьогодні актуальним завданням є впровадження компетентнісного підходу в освітній процес, що орієнтується на розвиток у школярів здатності застосовувати знання, вміння та власний досвід у різних сферах діяльності. Проаналізувавши роботи науковців, ми встановили, що важливою складовою цього підходу є використання ігрових технологій, які, завдяки своїй гнучкості та інтерактивності, створюють умови для розвитку ключових компетентностей здобувачів початкової освіти, таких як:

- комунікативна компетентність – розвиток умінь спілкуватися, слухати та взаємодіяти з іншими учасниками процесу;
- критичне мислення – здатність аналізувати ситуації, знаходити та приймати обґрунтовані рішення;
- соціальна компетентність – розвиток навичок співпраці, емпатії, розуміння різних поглядів;
- емоційна компетентність – здатність розуміти та керувати своїми емоціями, а також взаємодіяти з іншими на емоційному рівні;

– пізнавальна компетентність – здатність до самостійного навчання, знаходження нових знань і застосування їх у різних ситуаціях [2; 3].

Головною перевагою ігрових технологій є можливість використання на різних етапах уроку. Наприклад, на етапі введення нового матеріалу можна застосувати ігри для мотивації учнів, у процесі закріплення знань – для повторення та систематизації, а під час перевірки результатів – для оцінювання здобутих знань у цікавій формі. Уроки інтегрованих курсів, таких як «Я досліджую світ», можуть бути ефективно доповнені віртуальними екскурсіями, ігровими задачами та конкурсами, що дозволяють учням не лише здобувати знання, але й розвивати критичне мислення, творчий підхід до розв’язання задач, співпрацювати з однокласниками [4].

Отже, слід зауважити, що ігрові технології навчання є ефективним інструментом у формуванні ключових компетентностей молодших школярів, оскільки сприяють активізації пізнавальної діяльності та розвитку соціальних, комунікативних і критичних навичок. Використання ігор у процесі навчання не лише підвищує рівень засвоєння матеріалу, але й формує необхідні компетентності для успішної діяльності учнів у навчальних та життєвих ситуаціях. Інтеграція ігрових технологій в освітній процес є важливим кроком для реалізації компетентнісного підходу в освіті, який орієнтує учнів на практичне застосування знань, розвиток критичного мислення та формування соціальних навичок для успішної адаптації в суспільстві.

Список використаних джерел:

1. Дячук П., Перфільєва Л., Ломака О. Педагогічний потенціал ігрової технології навчання в контексті формування ключових компетентностей школярів 6-7 літнього віку. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2022. № 4. С. 145–152.

2. Марко М. М. Навчально-ігрові технології як засіб формування ключових компетентностей молодших школярів. *Освіта Закарпаття*. 2024. №32. С. 101–108.

3. Полонська Т. К. Ігрова діяльність як засіб формування ключових компетентностей здобувачів початкової освіти на уроках іноземної мови. *Проблеми сучасного підручника*. 2018. № 21. С. 334–346.

4. Фатянова Т.О. Гейміфікація в навчанні: ігрові технології у викладанні інтегрованого курсу «Я досліджую світ». *Вісник науки та освіти. Серія «Педагогіка»*. 2024. № 11 (29). С. 1691–1701.

Товстопят М. В., здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
ОПП Початкова освіта Бердянського державного педагогічного університету

Науковий керівник: **Фатянова Т. О.**, асистентка кафедри початкової
освіти Бердянського державного педагогічного університету

ІНТЕГРАЦІЯ LEGO-КОНСТРУЮВАННЯ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В РАМКАХ КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»

У сучасних умовах реформування освіти та впровадження концепції Нової української школи особливої уваги набуває пошук ефективних методів і засобів навчання, які забезпечують розвиток ключових компетентностей молодших школярів. Одним із таких інноваційних інструментів є LEGO-конструювання, яке інтегрують в освітній процес початкової школи, зокрема під час вивчення курсу «Я досліджую світ».

Актуальність дослідження зумовлена потребою створення умов для активної діяльності учнів, розвитку їхньої пізнавальної та дослідницької активності, формування інженерного мислення та здатності застосовувати отримані знання на практиці. Інтеграція LEGO-технологій у процес навчання відповідає запитам сучасного суспільства на формування творчої, самостійної й компетентної особистості, здатної ефективно діяти у швидкозмінному світі.

Проблема впровадження та ефективного використання LEGO-технологій в освітньому процесі привертає увагу багатьох науковців і педагогів. LEGO-конструювання розглядається як потужний засіб інтелектуального розвитку учнів, що забезпечує інтеграцію різних видів діяльності. На важливість